

Kouluvalmentaja

Helsinki

Oikeus oppia -projektisuunnittelijat

Leni Pennanen

- Sosionomi (YAMK)
- Sosionomi (AMK), viitekehys sosiaalipedagogiikka
- Oikeus oppia – projektisuunnittelija (2021-)
- Kuraattori (2014-2021)
- Yhteisöpedagogi (2009-2013)
- Koulun sosionomi (2008-2009)

Jenni Viertokangas

- Sosionomi (YAMK)
- Sosionomi (AMK), viitekehys lapset, perheet ja sosiaalityö
- Oikeus oppia –projektisuunnittelija (2022-)
- Kuraattori (2020-2022)
- Sosiaaliohjaaja, erityisnuorisotyö (2018-2020)
- Sosiaaliohjaaja, lastensuojelu (2016-2018)

Kansallinen Oikeus oppia -ohjelma (OKM)

Lähtökohtana on, että jokainen lapsi ja nuori saa tarvitsemansa tuen läpinäkyvästi, suunnitelmallisesti, moniammatillisesti, oikea-aikaisesti ja oikean vahvuusena mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Helsingin kehittämisen painopisteet

Vahvistaa inklusiivisen varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen toimintaa ja laajentaa kehittäminen koskemaan koko kaupunkia.

Kehittää monialaisen yhteistyön rakenteita tuen eri vaiheessa matalan kynnyksen palvelunmallin mukaisesti.

Kehittää varhaiskasvatuksen, esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä ja hyvää siirtymää.

Vahvistaa oppilaiden osallisuutta, hyvinvoinnin, oppimisen ja koulunkäynnin tukea sekä oppilaiden sosiaalista kiinnittymistä kouluuyhteisöön kouluvalmentajatoimintaa kehittämällä.

Kouluvalmentaja lisää oppilaiden hyvinvointia tukemalla osallisuuden kokemuksia ja auttaa heitä löytämään vahvuuksiaan

- Fernströmin, Vuorisen ja Uusitalon (2021) tutkimuksen tulokset osoittavat, että kouluilla voi olla mahdollisuus lisätä kaikkien oppilaiden hyvinvointia tukemalla osallisuuden kokemuksia ja auttamalla jokaista löytämään vahvuutensa.
- Sosiaalipedagogisesta tulokulmasta tarkasteltuna yksilöiden ja yhteiskunnan välisen vuorovaikutuksellisen suhteen vankentaminen on hyvinvoinnin kivijalkaa (Madsen 2011).
- Jokaisen ihmisen sosiaalista kasvua tuetaan hänen omassa yhteisössään ja luodaan toiminnallisia tiloja, joissa kaikki voivat kokea osallisuutta (Raatikainen, Rahikka, Saarnio & Vepsä 2020).

Kouluvalmentajat Helsingissä

- 20 kouluvalmentajaa 19 koululla suomen- ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa.
- Kouluvalmentajat työskentelevät eri ikäisten oppilaiden kanssa alakouluissa, yläkouluissa ja yhtenäisissä peruskouluissa.
- Kouluvalmentaja-mallin pilotointi toteutettiin lv. 2019-2020. Lukuvuosina 2020-2021 ja 2021-2022 kouluvalmentajatyö on osa kansallista Oikeus oppia -kehittämishjelmaa.
  - Rahoitus vuoden 2022 loppuun.
  - Tavoitellaan tehtävän vakinaistamista.

Kouluvalmentaja

- Kouluvalmentaja toimii turvallisena aikuisena omasta tehtäväroolistaan käsin oppilaiden koulunkäynnin ja hyvinvoinnin tukena kouluyhteisössä.
- Tehtävä on erillinen muista koulussa työskentelevistä ammattikunnista eikä mene päällekkäin muiden tehtävien kanssa.
- Kouluvalmentajan esihenkilö on rehtori.

Kouluvalmentajatyön tavoitteet

- **Syrjäytymisen ehkäisy**
  - Varhainen puuttuminen ja ongelmien ennaltaehkäisy
- **Oppilaan ohjautuminen tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin**
  - Verkostotyön kehittäminen ja vahvistaminen
- **Kodin ja koulun yhteistyön edistäminen**
- **Oppilaan tunnetaitojen, sosiaalisten taitojen ja vuorovaikutustaitojen sekä itseilmaisun kehittyminen**
  - Oppilaan minäkuvan, pystyvyyden tunteen ja itsetunnon vahvistaminen
  - Oppilaan ajanhallinnan, arjenhallinnan ja itsesäätelyn vahvistaminen
- **Oppimaan oppimisen ja osallisuuden taitojen kehittyminen**
  - Vastuun kantamisen kehittäminen omasta ja yhteisestä työstä
  - Opetussuunnitelman mukaista laaja-alaisten taitojen oppimista tukeminen

Kouluvalmentaja on

- **Yhteisötasolla** työntekijä, jolla on resurssia tarttua yhteistyökuvioihin.
  - Edistää yhteisöllisyyttä ja kouluviihtyvyyttä koko koulua koskettavilla projekteilla.
  - Edistää moniammatillista yhteistyötä sekä koulun että ulkopuolisten toimijoiden kanssa.
  - Edistää kodin ja koulun yhteistyötä esimerkiksi aamupuuroilla ja aktiivisella kommunikoinnilla.
- **Ryhmätasolla** työparina.
  - Työskentelee ryhmän kanssa yhteistyössä luokanopettajan/luokanvalvojan, oppilashuollon henkilöstön tai koulun ulkopuolisen tahon kanssa.
  - Tukee osallisuutta ja vastuunkantamista.
  - Edistää ehkäisevää työtä kaikilla osa-alueilla.
  - Edistää tunnetaitojen ja sosiaalisten taitojen harjoittelua.
- **Yksilötasolla** aikuinen, jolla on mahdollisuus kohdata oppilaita arjessa nopealla ja joustavalla aikataululla.
  - Vaikuttaa valmentavalla työotteella syrjäytymisen ehkäisyyn.
  - Tukee omalla työllään moninaisuuden kohtaamista.
  - Ohjaa tarvittaessa oppilaita yksilöllisen oppilashuollon palveluihin ja tekee yhteistyötä oppilashuollon muiden ammattilaisten kanssa.

Kouluvalmentajan työnkuva

Oppimisen ja koulunkäynnin tukeminen

- Kouluarjen tuki
- Opiskelun tavoitteet ja ohjaus
- Opiskelustrategioiden tuki
- Koulumotivaatiota ja -viihtyvyyttä tukeva työ

Yksilöllistä hyvinvointia tukeva työ

- Elämänhallintataitojen tukeminen
- Sosiaalisten taitojen ja tunnetaitojen tukeminen
- Huoltajien tukeminen kasvatustehtävässä

Yhteisöllinen työskentely

- Ennaltaehkäisevä ryhmien toimintaa ja hyvinvointia tukeva työ
- Sosiaalisten taitojen ja elämänhallintataitojen tukeminen
- Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa – verkostot
- Kodin ja koulun yhteistyö: vanhempainryhmät, koulunkäynnin tukeminen

Uuden tehtävän kuvan arviointi ja kehittäminen

Kouluvalmentajien ja rehtoreiden näkemyksiä kouluvalmentajan työn sisällöstä

Kouluvalmentajille ja rehtoreille tehdyn kyselyn (8.10.2021) koonti.

Kysymyksiä?

Pieni hetki venytyksille

Kouluvalmentajan yhteisöllinen ja ennaltaehkäisevä työ

Pitäjänmäen peruskoulun kouluvalmentajan yhteisölliset ja ennaltaehkäisevät toiminnot

- **Pop up –välituntitoiminta** (yläkoululaiset alakoululaisille).
- **Luokille ja pienryhmille:**
  - ryhmäytystä
  - kaveritaitotunnit
  - tunnetaitotunnit
  - kiusaamiseen liittyvät tunnit
  - erilaisuuteen liittyvät tunnit
  - kohtaamiseen ja kuunteluun liittyvät oppitunnit.
- **Haastaville luokille paljon aikaa & ryhmäytystä (hyvinkin intensiivistä).**
- **Kouluvalmentaja mukana yhteisöllisessä oppilashuollon toiminnassa.**
- **Huoltajien, koulun henkilöstön, nuorisotalon ja leikkipuiston kanssa yhteistyö.**
- **Kerhot**

Kouluvalmentajan yhteisöllinen työ Latokartanon peruskoulussa

- 7.lk ryhmäyttäminen läpi vuoden
- 5.lk Salatut elämäntaidot –hyvinvointitunnit 1 x kk
- 4. ja 6.lk Friends-tunnit
- 6.lk siirtymä yläkouluun
- hyvän mielen taitomerkki alakoulu ja yläkoulu
- tukioppilastoiminta
- yläkoulun oppilaskuntatoiminta
- yläkoulun rela-välkät kirjastossa
- Verso-vertaissovittelujen ja Resto-sovittelutoiminnan käynnistäminen ja organisointi
- tunne- ja vuorovaikutustunnit
- teemapäivät tai –viikot (mm. kiusaamisen ennaltaehkäisy ja puuttuminen, kaveritaidot...)
- kerhotyö
- yhteistyö huoltajien, luokanopettajien ja –valvojen sekä koulunkäynninohjaajien kanssa
- osallisuus-tiimi, laaja-alaiset erityisopettajat, koulukuraattori, koulupsykologi, oppilashuoltoryhmän toiminta
- hyvinvointikyselyt
- verkostotyö, nuorisopalvelut ja seurakunta, alueen toimijat

Kehittämistyön rakenne (kevät 2022)

Kouluvalmentajien
työnohjaus

Kouluvalmentajien
kenttäryhmä

POP UP
kouluvalmentajille ja
rehtoreille

Kouluvalmentajien
tapaamiset projektiryhmän
johdolla
2022 keväällä 3 kert.

Rehtoreiden tapaamiset
projektiryhmän johdolla
2022 keväällä 2 kert.

Kouluvalmentajien tapaamiset
rehtoreiden johdolla
2022 keväällä 2 kert.

Rehtoreista sekä hallinnon ja järjestöjen edustajista
koostuva kouluvalmentajatoiminnan
kehittämisryhmä
2022 keväällä 2 kert.

Oppimisen ja hyvinvoinnin tuki perusopetuksessa
-teemaohjausryhmä
2022 keväällä 2 kert.

- Kouluvalmentajien ja rehtorien tapaamisista nostetaan kysymyksiä kehittämisryhmään.
- Kehittämisryhmästä voidaan nostaa käsiteltäviä asioita teemaohjausryhmään.
- Teemaohjausryhmä käsittelee perusopetuksen oppimisen tuen ja inklusion kehittämiseen, monialaisiin yhteistyörakenteisiin ja kouluvalmentajatoimintaan sekä sitouttavaan kouluyhteisötyöhön liittyviä asioita.

Yhteystiedot

Leni Pennanen,
leni.pennanen@hel.fi

Jenni Viertokangas,
jenni.viertokangas@hel.fi